

diepblauw

*Poi d'improvviso mi sciolse le mani
e le mie braccia divennero ali
quando mi chiese -Conosci l'estate?-
io per un giorno, per un momento,
corsi a vedere il colore del vento.*

*dan smolten onverwacht mijn handen
en mijn armen werden vleugels
toen men mij vroeg: ken je de zomer?
een dag, een ogenblik, haastte ik me
om de kleur van de wind te zien.*

Fabrizio de André.

*Als tijd niet bestaat, moet alles op hetzelfde moment
gebeuren.*

Albert Einstein

voor Katrien

Blauw

Buiten heeft het donker zich op de aarde neergelegd.
Ik wil het landschap zien, maar het raam heeft zich
omgedraaid en weerkaatst mijzelf in de slaapcoupé,
het bed met witte lakens, het fonteintje, de spiegel,

mijn tandenborstel in het bakje aan de wand. Ik kijk
naar de lijnen van mijn gezicht, het halfduister staat
mij goed, het maakt me jong. Ik ben verdwenen
nadat ik het licht heb uitgedaan. Nu zie ik de vage
contouren van de wereld waar de trein met grote
snelheid doorheen rijdt. Aan de hemel reist een
dunne maan mee, flarden wolken jagen haar na en

proberen haar achter hun sluiers te verbergen.
Verderop schuiven straatlantarens door het
landschap, daaronder de lichtjes van een auto die
traag over de weg kruipt. Er komt een huis voorbij,
de luiken zijn gesloten, slechts een enkele lichtstreep
ontsnapt aan het regiem. Heel dichtbij flits een boom
langs mijn raam, gevolgd door donkere begroeiing.
De nacht houdt het grootste deel van de aarde in zich
verborgen, ik vermoed dat binnen het
ondoordringbare zwart, het begin en het einde is van
alles. Ik weet niets van die oneindige diepte, waar
wezens zich aan elkaar vast klampen om elkaar te
bevruchten of te verslinden, wel weet ik dat tijdens
dat geworstel van lust en strijd een razende trein uit
het niets op opdoemt en met verpletterende kracht
nadert, licht uit al zijn holten braakt, behalve uit dat
ene raam van de luxe slaapcoupé waarachter ik mij
bevind. Ik ben het, die met wijd open ogen de nacht
in tuurt, wakker, in de hoop iets te zien en er iets van
te begrijpen. Soms verdwaal ik in de snelheid en
staat de trein stil, terwijl de aarde in vliegende vaart
onder de wielen in tegengestelde richting gaat. Ik
laat me meenemen in de vrije val waar
werkelijkheid en dromen zich verweven tot beelden,
die zich schuil houden in de sluimertoestand tussen
slapen waken.

Reizen is het niemandsland tussen komen en gaan,
een vluchtige plek op de wereld waar alles mogelijk
is. Je kunt er opnieuw beginnen, altijd, zelfs als je al
een heel leven achter je hebt. Herinneringen maken
zich los van de werkelijkheid, tijd en afstand worden
vloeibaar.

Het donker schreeuwt oorverdovend.

Ik ben zes en mijn zusje vier, we liggen in onze bedjes, we slapen, nergens is de duisternis zo groot als in een droomloze slaap. En dan is het of de nacht een stem heeft gekregen die zo ijsselijk gilt dat het zwart in stukken scheurt en boosaardige kleuren doorlaat. Gedesoriënteerd vanuit de diepte, is er even niets anders dan chaos, totdat ik me, met een steek in mijn hart, realiseer, dat het geluid dat de nacht splijt de stem van mijn moeder is. Met mijn vader is ze aan de andere kant van het huis in de woonkamer. Zij moeten een baken van liefde vormen en niet een schip op drift. Zij schreeuwt de longen uit haar lijf, hij protesteert en verheft zijn stem en dreigt. Lena is in die tijd nog veel kleiner dan ik, later zijn we even oud geworden. Ze ligt aan de andere kant van de kamer, ik hoor haar huilen. Ik roep: 'MAM, Maham!!', daarna blijf ik trillend liggen wachten met mijn oren wijd open. Ze heeft me niet gehoord, ik roep weer, harder: MAHAMAHA!! De deur gaat open ze komt binnen. Ja, ze hebben ruzie, nee, het is niet erg, het is alweer over, gaan jullie maar lekker slapen. Ze buigt zich over mijn zusje heen, ze komt naar me toe en raakt me even aan, ze is alweer weg. Doodstil blijf ik liggen, ik durf me niet te bewegen, ik moet horen wat er gebeurt. Een tijdje is het stil, maar dan beginnen de geluiden vanuit de kamer weer als een naderend onweer aan te zwellen, ze blijven vanuit de verte gedempt door rommelen. 'Lena!' fluister ik na een poosje, ze geeft geen antwoord, ze is ondanks alles weer in slaap gevallen. Ik blijf luisteren, er wordt niet meer geschreeuwd, maar er zijn onhoorbare trillingen die bevestigen dat het hier niet veilig is. Lena kreunt en woelt in haar slaap, in haar kleine wereld zijn reuzen en monsters

binnengedrongen die daar met grote laarzen rond stampen en alles vernielen.

De trein vermindert snelheid, we naderen een stad, er komt van alle kanten licht binnen. Karlsruhe HBF staat op een bord. Even later staan we stil. De grote wijzer van de stationsklok verspringt naar de twaalf, de kleine wijzer heeft zich op de elf genesteld. 'Elf uur' klinkt het in mijn hoofd.

Nachtelijke geluiden stappen in: rennende voetstappen, een deur die dichtslaat, iemand roept iets, er wordt gefloten, meerdere deuren klappen dicht, verderop vertrekt een trein. Het blauwe licht van de aanwijzingsborden, dat van alle kanten weerkaatst wordt, golft mijn coupé in, het is aangenaam blauw dat door de glazen overkoepeling van het stationsdak lijkt te vallen. Een man in een overall veegt met een brede bezem het perron schoon.

Mijn liefde voor de kleur van het water van de Middellandse zee begint bij de woorden van mijn moeder: 'Blauw' zegt ze 'De zee is daar blauw.' Met de klank van haar stem kan ze uitbeelden hoe de dingen zijn, zodat ik het blauw daadwerkelijk zie, de golven hoor ruisen en de zilte geur ruik. Het is een betovering, ik weet hoe het straks zal zijn als ik op het strand langs de vloedlijn loop en het lauwe water over mijn voeten golft. Lena en ik mogen voor het eerst mee naar Zuid Frankrijk, ik ben dan 12 jaar. Toen Lena en ik nog klein waren logeerden wij altijd bij oma wanneer onze ouders op reis gingen. Mijn vader hield van kamperen, hij had van jongs af aan al een kleine tent waarmee hij op de fiets door

Nederland trok. Na de oorlog was hij één van de weinigen die een auto had, een oude Hanza die hij samen met een vriend had gekocht. Behalve rijden, sleutelde hij er graag aan, voor zijn goed ontwikkelde technische knobbel waren alle motoren en apparaten een uitdaging. Met zijn vieren, mijn moeder, zijn vriend en zijn vriendin, trokken ze de wijde wereld in. *'Wij waren jong, gelukkig en we dorsten veel'*, schreef mijn moeder achterop een foto die ergens bij een grote brug in Frankrijk was gemaakt. Op andere fotootjes staat ze naast de tent, loopt ze in zee, poseert ze voor de Eiffeltoren.

De Hanza is in de loop van de tijd ingeruild voor een spiksplinternieuwe Volkswagen die niet meer gedeeld hoeft te worden met een andere familie, maar de reis naar het zuiden is niet minder lang en vermoeiend. Drie lange dagen hebben we ervoor nodig om de Middellandse zee te bereiken, de Péage is er nog niet, we moeten door talloze dorpjes en stadjes en we rijden uren achter stinkende vrachtwagens, de vele bochten veroorzaken bij Lena en mij hardnekkige wagenziekte. We hebben het er graag voor over, want het is spannend en leuk. Behalve een nieuwe auto hebben we een nieuwe tent, het is een riante dubbeldaks bungalowtent, heel ingewikkeld om op te zetten, ook al is aan de kleur van de stokken te zien welke bij elkaar horen. Mijn vader houdt van opschieten, daarom hebben we met zijn vieren een onnavolgbare samenwerking ontwikkeld en in een oogwenk de tent opgezet, de luchtbedden opblazen en de primus aangestoken. Onze moeder maakt de maaltijd, waarna we genieten van het buitenleven, terwijl we vanuit onze ooghoeken zien dat onze razendsnelle acties door

medekampeerdere met waardering en afgunst worden bekeken. Daarna doen Lena en ik de afwas bij het toiletgebouw, het water is koud en de pannen zijn vet, maar dat is niet erg; onze ouders zitten bij de tent, ze zijn gelukkig, ze praten en lachen met elkaar. Lena en ik zingen luidkeels.

De volgende dag gaat de reis weer verder, en gaandeweg verandert het lichtgroen van de Hollandse weilanden in donkergroen van de Belgische Ardennen, in Frankrijk zijn talrijke schakeringen groen vermengd met paarse lavendel, zuidelijker wordt het landschap dor en geel, we zien de eerste palmboom, en tenslotte, eindelijk, verschijnt tussen olijfgroene heuvels het blauw van de zee.

Vandaag reis ik heel anders, het landschap verstrikt zoals de tijd. Bij Karlsruhe stap ik 's avonds in bed, 's morgens sta ik op in Basel, terwijl ik mijn ontbijt opeet verschijnt Italië, en na de laatste slok koffie stap ik uit in Milaan. Als ik aan Milaan denk begint mijn bloed te bruisen, ik zal daar overstappen en de Apennijnen inrijden totdat de zee tevoorschijn komt. Dan neem ik de boemeltrein die door de vele tunnels langs de kust gaat, voorbij de dorpjes van de Cinque Terre, tot ik in Levanto aankom. Levanto is het dorp waar ik jong ben, ik ben er voor altijd negentien gebleven. Ik kan wel uitrekenen dat het drieënveertig jaar geleden is toen ik er voor het laatst was, maar mijn gevoel doet niet mee. En hij, Enzo, zijn stem is twintig. Hoe zal hij zijn als ik hem zie, wie zal hij zijn, kennen wij elkaar nog? Bij de gedachte verandert mijn bruisend bloed in hoge golven, van binnen is een storm opgestoken.

Ik kleed mij uit en ga tussen de krakende lakens liggen, misschien lukt het me om de dag van morgen even te vergeten en te slapen. Mijn hoofd moet leeg, ik kijk naar het plafond waar de lichten van buiten met zilveren vingers het grijs verkleuren terwijl ze er overheen dansen. Op de gang hoor ik iemand lopen. Mijn gedachten willen mij niet met rust laten, zij beginnen hun eigen reis, gaan weer op weg naar het Zuiden, het is drie jaar later, ik ben vijftien.

De liefde van mijn vader voor auto's groeit mee met zijn kapitaal. Financieel gaat het hem, en dus ons, voor de wind, geld genoeg om de krappe VW kever en de ingewikkelde tent weg te doen, en in plaats daarvan een grote Amerikaanse lichtblauwe auto aan te schaffen, waarachter een zorgeloze caravan hangt. Volgens eigen zeggen, is dit de mooiste auto die hij ooit bezat, zijn lievelingsauto. Het is een Chevrolet Corvair, Lena geeft voorwerpen graag een naam, dus de auto heet: 'Corrie'. We vinden het een heel geschikte naam omdat pa Cor heet. Zoals hij de auto bestuurt, vind ik hem wel een knappe man. Hij doet het haast achteloos alsof het vanzelf gaat, alsof de auto, als een paard weet wat de berijder wil, omdat het gedachten kan lezen.

'Zit Cor weer te genieten in Corrie', grapt iemand.

Pa draait zich half naar ons om, hij lacht met een schaterende uithaal en viert de teugels: 'Ha, ha, ha, het is zo'n brave meid mijn Corrie.'

Mijn moeder, Nel, gunt hem graag deze ongevaarlijke affaire, ze grijnst en steekt twee sigaretten op, één voor hem en één voor haar. Op de achterbank lezen Lena en ik een Suske en Wiske: 'de Spokenjagers'. We hebben het volste vertrouwen in onze chauffeur, die

zijn technisch en ruimtelijk inzicht inzet op brede en smalle wegen.

Bij Genua zijn we linksaf geslagen, we volgen de Via Aurelia die zich langs de kust slingert. We zijn op zoek naar een camping, maar het wil niet erg vlotten. Voorbij het schiereiland waar Portofino ligt komen we bij Santa Margherita, we hopen dat daar een camping is. Die is er, maar er is geen plaats. De tenten staan hutjemutje bij elkaar in de brandende zon.

‘Het is maar goed ook, hier willen we toch niet blijven.’ zegt ma.

We stappen weer in de auto, waar alle raampjes open moeten om de ondraaglijke hitte te verdragen. Pas als we rijden golft een lauwe wind naar binnen en brengt enige koelte. Voorbij Sestri Levante kronkelt de weg het binnenland in. De zee verdwijnt steeds vaker achter de groene heuvels, en als ze weer tevoorschijn komt is ze verder weg. De wegenkaart wordt uit het dashboardkastje gehaald.

‘We krijgen zo meteen een afslag naar zee, die nemen we.’ deelt Nel mee.

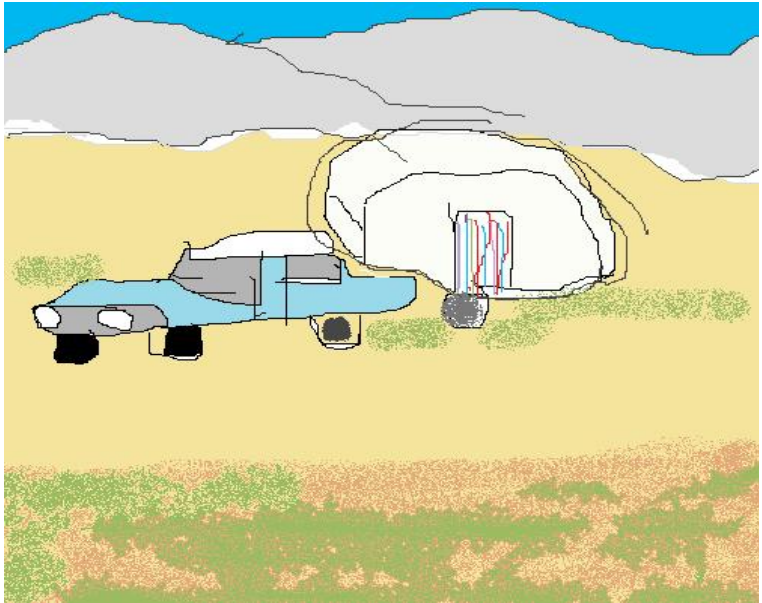
‘Is daar een camping?’ vraag ik.

‘We zien wel. Er is een dorpje: Moneglia’

De weg naar Moneglia is nog smaller en bochtiger dan de Via Aurelia. Ver in de diepte zie ik de huizen met rode daken, de kerktorens, de rotsen, de zee. Er heerst een opgewonden spanning in ‘Corrie’: kunnen we daar blijven, of moeten we straks weer terug over de hobbelige kronkelweg?

Het dorpje ligt ingeklemd tussen steile bergen, er is een brede boulevard langs het strand, nergens een bord ‘camping’. We rijden er doorheen en komen op een wat hoger gelegen weg die langs de zee loopt, we

gaan een smalle tunnel in, het is er koel en donker; later horen we dat hier vroeger het spoor liep. Als we eruit rijden zijn we bij een breed strand, er staan meerdere tenten en caravans, als we goed kijken zien we dat het geen camping is, maar een voetbalveld waar omheen wordt gekampeerd. Mijn ouders zijn geen twijfelaars, mijn vader zet de auto aan de kant van de weg, mijn moeder stapt uit en loopt naar een kleine caravan met een Duits nummerbord, waarvoor een wat ouder echtpaar onder een luifel zit te kaarten.

Ze begint een praatje met hen, even later buigt ze zich voorover en wijst om zich heen. De man staat glimlachend op en wijst ook, daarna doet zijn vrouw hetzelfde.

Mijn moeder lacht uitbundig, ze draait zich om en maakt een breed gebaar naar mijn vader, ze roept iets. Pa rijdt de auto het terrein op en de caravan wordt afgekoppeld. Niet lang daarna staat ons huis naast dat van het echtpaar.

Moneglia, we spraken het uit als moneklia, later leerden we dat we monilja moesten zeggen. We zijn er jaren achtereen naartoe gegaan, elke keer was het als thuiskomen. Overal liggen mijn voetstappen, er ligt de afdruk van mijn lichaam in het gras met dat van Enzo ernaast, onze woorden fluisteren tussen de beschutting van de begroeiing en we zuchten nog met de adem van de zee mee.

Ik draai me om tussen de spierwitte lakens en denk: hoe kom ik ooit in slaap als mijn hersenen mij zo bezig houden. Wat kan ik verzinnen om mijzelf op een ander spoor te zetten? Ik realiseer me dat er geen ander spoor is, zelfs als ik zou uitstappen en een trein terug naar huis zou nemen, zouden mijn gedachten dezelfde kant op blijven gaan: op weg naar het Zuiden. Ik blijf met wijd open ogen liggen en kijk naar de wand van de coupé waar niets te zien is behalve de wand. De trein komt met kleine schokjes in beweging, dan sneller, sneller. Het licht van de stad verdwijnt, we rijden het donker in, maar in mijn hoofd opent zich een helle hemel met daaronder het water dat aan de einder het blauw aanraakt. Ik stap erin.

De zee is koel, wijds, en tegelijk broeierig en hitsig, het land ligt er in de verzengende hitte machteloos naast. In de stoffige droogte vermengt de geur van zout zich met die van verdroogd gras, tijm en

pijnboomhout. De krekels nemen de kans waar om in het heetst van de dag de ruimte te bezetten met hun gekrijs. Bij de vloedlijn bruist het water het land op om koelte te brengen en de warmte op te nemen. Er is een sfeer van een intens maar onbestemd verlangen.

Daartussen ga ik. Ik zwem ver de zee in en beweeg me moeiteloos voort in het universum van water dat zich aan alle kanten om mij heen vleit en alleen aan mijn hoofd ruimte laat om te kijken en te ademen. Water laat mij gaan in haar wezen, mijn huid raakt haar aan, maar onder mij blijven de geheimen van haar binnenste verborgen. Zweven boven het onzichtbare geeft mij een gevoel van onmacht, het is het geheim van het leven. Ik ben als een kind in de baarmoeder: water drinkt mens, het moet het gevoel zijn van voor mijn geboorte.

In de verte zie ik de kerktoren van Moneglia, de zomergeluiden op het strand kirren over de golfjes naar mij toe. Ik zwem terug. De branding kent het spel, houdt me vast, duwt me weg, sleurt me terug en werpt me ten slotte op de kiezels aan de vloedlijn. Op mijn blote voeten ren ik over het hete strand dat bezaaid is met puntige steentjes. Ik verlies bijna mijn evenwicht. Voor de caravan zit mijn vader onder de luifel, hij staart naar iets dat zich blijkbaar op de grond tussen de steentjes bevindt, Lena naast hem probeert de hitte te verdragen, mijn moeder schilt aardappelen, ziet mij en zegt:

‘We eten vanavond makkelijk hoor, sla met een karbonaadje.’

Niemand reageert, het is zo warm dat het iedereen worst zal wezen wat er straks zal worden gegeten. Heel even blijft de koelte bij me, maar het water

verdampt snel. Ik probeer me in mijn vel te verstoppen, ik weet wat er gaat komen. Ma vervolgt: 'Kan iemand mij misschien even helpen'.

Er is een lichte irritatie in haar stem: ook zij heeft het warm, voor haar is het óók vakantie. Die 'iemand' kunnen alleen ik of Lena zijn. Pa bemoeit zich slechts met het huishouden als slimheid en technisch vernuft zijn vereist, dat gebeurde vroeger, toen we nog geen caravan hadden, en gezeten voor de tent op een primus kookten.

Lena gaapt: 'Even mijn tong luchten'.

Ik was de sla en laat mijn gedachten dwalen. Straks ga ik naar het dorp, er is vanavond een dansfeest op de boulevard. Rond het grote plein is een podium opgebouwd, eromheen zijn tafeltjes en stoeltjes neergezet. Ik mag er samen met mijn vriendinnetje Irene naar toe.

Irene heb ik een paar dagen geleden leren kennen op de rondvaartboot de Cinque Terre. Ma had gezegd dat een boottocht de ideale manier was om wat meer van de omgeving te zien. Ik verdenk haar ervan dat ze nog een andere reden had, waarschijnlijk belangrijker, namelijk dat pa bezig moet worden gehouden. Hij wordt altijd onrustig als we een paar dagen op een vaste standplaats zijn. Dan zegt hij zoiets als: 'Het uitzicht is hier prachtig, het lijkt wel een ansichtkaart. Ik kan net zo goed een zo'n kaart kopen en er de hele dag naar gaan zitten koekeloeren.'

Koekeloeren!!!

Met deze boodschap stuurt hij dan een innemende lach mee, maar dat is onvoldoende om ons op te vrolijken, want de bedoeling is duidelijk: hij wil weg. Wij niet, wij vrouwen willen veel liever blijven, wij

hebben geen last van verveling, integendeel. Lena en ik hebben het druk met zonnen, zwemmen, lezen, we hebben vrienden gemaakt op de camping, en zijn verliefd geworden op een knappe ober. Onze moeder wandelt naar het dorp en weer terug, koopt geurig fruit en verse vis, pakt haar boek, steekt een sigaret op en strekt zich uit in de zon. Maar pa gaat zich vervelen, hij dreutelt over het strand, maakt een studie van de kiezels ter plaatse, beschrijft aan wie het maar horen wil hoe prachtig ze zijn, kuiert een keer naar het dorp, trekt nog eens een gebruiksaanwijzing van het een of ander uit de auto, en dat allemaal terwijl hij zijn ziel onder zijn arm houdt. Wij hebben niet veel in te brengen, pa krijgt uiteindelijk zijn zin, ma zal aan zijn wensen toegeven, en dan gaan we weer, op zoek naar een nieuwe ansichtkaart. Een dagje op een rondvaartboot betekent op zijn minst even uitstel. De boot maakt een tocht langs de vijf vergeten dorpjes van de Cinque Terre. Vergeten, omdat ze heel moeilijk bereikbaar zijn. De bergen duiken haast loodrecht de zee in, niet voor niets verlaat de Via Aurelia de kust. Het is moeilijk, zo niet onmogelijk, om er met de auto te komen.

Bij het haventje stapten we op de boot. Ik zat op het uiterste puntje van het voordek, verderop schoof het landschap gestaag voorbij, groen, met hier en daar kleurige huizen ertussen, die zich aan elkaar en aan de rotsen vastgrepen, om niet door de voorover hellende heuvels in de diepblauwe zee te worden geworpen.

Irene kwam bij mij in de buurt zitten, ik lette niet op haar, totdat ze na een poosje zei:
'Mooi hè?'

'Ja, heel mooi.'

'Hai, ik heet Irene.'

'Ik ben Nina.'

Nadat we nog een tijdje hadden gezwegen, een beetje verlegen, vroeg ze me op een zangerige toon, alsof er een glimlach in haar stem zat, waar ik vandaan kwam.

'Ik kom uit Den Haag, en jij uit Amsterdam, hè?'

lachte ik terug.

Nu lachte ook het gezicht van Irene.

Ze kampeert met haar ouders in een grote tent balancerend op een smal strookje rots aan de andere kant van het dorp. Sinds we elkaar kennen brengen we de dagen samen door: zonnend, flanerend, pratend. We dromen over onze toekomstige liefdesavonturen, we schatten de Italiaanse jongens op waarde, we delen onze geheimen.

Als de aardappelen zijn geschild kijkt mijn moeder op en laat haar ogen vorsend op mijn gezicht rusten.

'Kijk niet zo chagrijnig.' zegt ze.

Elke vezel in mij verkramp en ik blijf roerloos voor mij uitkijken. Was dat mijn moeder die dat zei? - Kijk niet zo chagrijnig ?!- de laatste tijd zegt ze dat vaak tegen me. Maar ik kijk helemaal niet chagrijnig. De laatste waterdruppels op mijn huid zijn verdroogd. Ik buig mij diep over de bak met gewassen sla:

'Kan Lena ook niet even helpen'.

Ze geeft geen antwoord, ze staat op en gaat met haar pannetje geschilde aardappelen de caravan in. Haar bezigheden in het keukentje omlijst ze met korzelige geluiden. Mijn vader richt zich op en rekt zich uit, het hele tafereel is hem ontgaan, hij slaat zijn arm om mijn zusje.

'Leentje ga je mee voor een steentje'.

Het is een nieuwe hobby van hem en Lena, om aan de vloedlijn op zoek te gaan naar bijzonder gekleurde of gevormde stenen. Gearmd lopen ze in de richting van de zee.

Ik verroer me niet, ik kan me niet meer bewegen, waarom doet ze zo tegen me. Ze begrijpt me niet.

Sinds 1958 hebben mijn ouders, een radio en televisiezaak in de Thomsonlaan. We wonen met zijn vieren boven de winkel op een kleine etage. Cor repareert kapotte apparaten in de werkplaats achter de winkel, radio's, platenspelers, bandrecorders, vooral televisietoestellen. Dat legt hem geen windeieren, want de klanten vertrouwen de charmante handelaar die altijd klaar staat om storingen aan de geliefde, inmiddels onmisbare televisie, op te sporen en te herstellen.

In de avonden gaat hij naar de klanten die een storing hebben gemeld. Als het kan, repareert hij het toestel aan huis. Hij is een vakman met een scherpe geest. Hij zet het apparaat aan, schroeft de achterkant los, laat zijn blik door het inwendige dwalen, vraagt om de stofzuiger en zuigt het stof eruit, sprayt de contactpuntjes, voelt aan een draadje, tikt met zijn schroevendraaier tegen een lampje. Hij zit scheef achter het toestel, bekend terrein, zijn rug glimlacht, zijn lach schatert wanneer hij de fout vindt. Als hij de televisie niet ter plekke kan repareren, neemt hij hem mee naar de werkplaats.

'TRIOMF DER TECHNIEK', staat er op het verlichte Philips uithangbord aan de voorgevel.

Voordat Cor 's avonds op pad gaat, doet hij na het eten altijd even een dutje op de bank. Die bewuste

avond in januari stapt hij er met zijn verkeerde been vanaf. Hij hoeft maar naar één klant, mevrouw Zevenaar, een zestigjarige weduwe in de Vogelwijk. Geld als water maar gierig als de pest, een verschijnsel dat zich volgens Cor, vaker in de deftige Vogelwijk voordoet. Ze zeurt en vraagt hem het hemd van het lijf. Cor is van mening dat haar oude Erres-televisie op sterven na dood is, hij heeft al een paar keer al zijn charme ingezet om haar een nieuwe te verkopen. Ze laat zich uitvoerig van alles uitleggen, even lijkt het erop er op dat ze zich gewonnen geeft, maar nee, het is de twijfel die haar overmamt en ze ziet er toch vanaf.

Hij wordt wakker omdat Nel het journaal heeft aangezet, hij komt overeind en begint te mopperen. Dat hij geen zin heeft in dat rotwijf met haar klagende stem, maar haar wel te vriend moet houden omdat ze vandaag of morgen een nieuw toestel zal moeten kopen. Nu moet hij om de haverklap opdraven om weer wat aan die ouwe Erres te versleutelen, hij hoopt dat er nu eindelijk zoveel mankementen zijn dat ie niet meer te repareren is, zodat ze er aan moet geloven.

Nel luistert maar met een half oor, er is een trein verongelukt bij Harmelen, dat trekt haar aandacht.

'Nehel, hoor je me!!'

'Ja, ja, ik hoor 't wel', ze draait haar hoofd niet van het beeld af.

'Er is een trein verongelukt, Cor.'

Maar Cor is niet in de stemming voor rampen, hij komt van de bank en trekt zijn jasje aan, zijn gezicht staat op onweer. 'Waar heb je die foldertjes van dat nieuwe Philips toestel, misschien kan ik haar er zo een aansmeren.'

‘Op het bureautje beneden.’

Hij stommelt op zijn sloffen de trap af, zoekt en gij zult niet vinden.

‘Nehel, help nou ‘s even!!’ roept hij van beneden.

Nel stuift naar beneden, grist het foldertje van het bureau, drukt het in zijn hand en vliegt weer naar boven. Cor achter haar aan. Zijn woede rammelt stukje bij beetje los, hij begint te schelden terwijl hij zijn schoenen aantrekt.

‘Moet ik godverdomme weer naar dat klerewijf, zit intussen mijn eigen wijf weer naar dat kastje te koekeloeren. Gadverdamme, wat een rotzooi.’

Nel draait zich naar hem toe, ze probeert haar ergernis te verbergen.

‘Goh Cor, zo erg is het toch allemaal niet, overdrijf toch niet zo.’

Haar woorden zijn als olie op het vuur, hij begint te schreeuwen.

Hier was ik bang voor en ik zag het al aankomen, ik houd mijn adem in....Nel draait het volume zacht, en dooft haar sigaret. Te laat. De razernij is niet meer te beteugelen, het is de rede voorbij en slaat op hol als een bang paard. Met opgeheven hand komt hij op haar toe, ze bukt als hij wil uithalen en rent de kamer uit. Mijn zusje en ik achter haar aan. Met zijn drieën hollen we naar het kamertje van Lena, deur dicht, we verschansen ons achter het bed. Het is een povere opstelling, die geen stand zal houden, maar hij volgt ons niet. Er klinkt woedend getier vanuit de woonkamer, steeds harder. We kruipen dicht bij elkaar als er doffe klappen klinken, alsof hij met zware voorwerpen gooit, er breekt iets. Intussen scheldt hij op iedereen die daar maar enigszins voor in aanmerking komt: Nel, omdat ze een lui rotwijf is,

mevrouw Zevenaar, omdat ze een gierige oude zeur is, de monteur Frans, omdat hij een slijmbal is, Japie, manusje-van-alles, omdat hij te dom is om voor de duvel te dansen. Iedereen is er mee bezig zijn leven te vergallen want hij staat er helemaal alleen voor. We horen hoe zijn geschreeuw omlijst wordt met harde knallen van brekende voorwerpen. Na een poosje houdt het getier op, de deur gaat open, hij schopt iets omver en loopt de gang in. We krimpen in elkaar, maar zijn voetstappen komen niet dichterbij, hij stampet de trap af. Bij de laatste treden struikelt hij en vloekt. De winkelbel rinkelt, de deur slaat met een klap in het slot. Hij is weg.

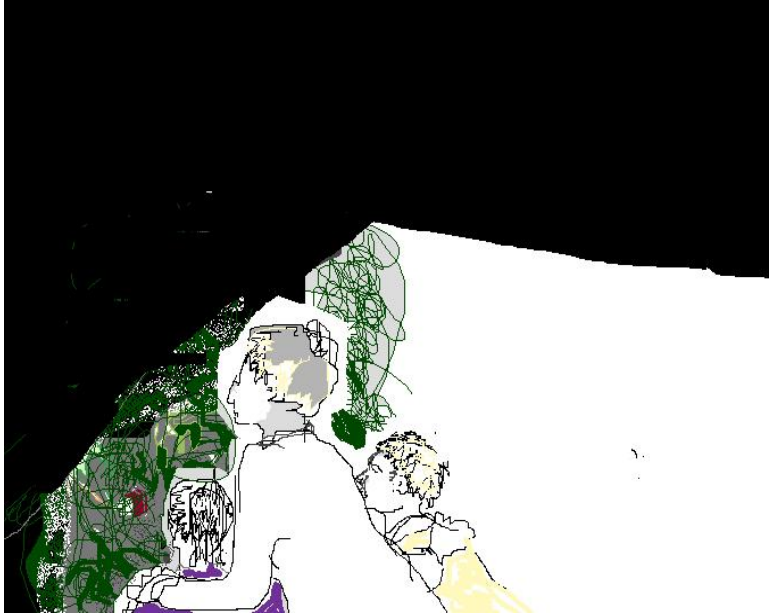
Met lood in de schoenen verlaten we onze schuilplaats en gaan op weg naar het slagveld. De chaos die we in de woonkamer aantreffen is verbijsterend. Het zijn de kamerplanten die het hebben moeten ontgelden. Hij heeft ze één voor één van de vensterbank gegrepen en door de kamer gesmeten. Overal ligt zwarte potaarde met potscherven en kapotte planten, op de salontafel is een diepe kras, ergens ligt een geknakte begonia, in de hoek een weetnietwaarheen wijzende vingerplant. Met zijn drieën staan we verslagen in de deuropening: drie vrouwen bij de restanten van een driftbui.

Maar het duurt niet lang, we rapen onszelf op. Vroeger waren we doodsbang als pa zo'n bui had, maar Lena en ik zijn die angsten voorbij, bovendien zijn we met zijn drieën een veilig bondje. Ik schiet in de lach: 'Wat hebben die planten misdaan...'

'De tv heeft hij buiten schootsveld gehouden, want dat zou zonde zijn...' zegt onze moeder.

Lena wijst naar zijn sloffen onder de bank.

‘Zullen we ze water geven dan kunnen die pantoffelplantjes wortel schieten.’

Nel knikt, ‘We laten het zo, hoeven we nooit meer te zuigen.’

Om beurten verzinnen we oplossingen voor onze woonkamer nieuwe stijl: aardappelen poten, de hond uitlaten, de as van pa uitstrooien, ja, vooral dat laatste. Tegelijkertijd scheppen we de aarde en scherven in vuilniszakken en in het ritme van onze handelingen verdwijnt de spanning. De kamer wordt weer een gewone woonkamer, hooguit een beetje kaal.

‘Hoeven we al die rot planten ook geen water meer te

geven.'

We zetten koffie en nemen de overblijfselen van een appeltaart uit de ijskast. Ma zet de televisie aan om te kijken hoe het in Harmelen is. De berichten zijn schokkend, er zijn doden gevallen. Maar ze schakelt het toestel onmiddellijk uit als de winkelbel rinkelt: Pa. Geen van ons zegt iets, we luisteren naar de trage voetstappen op de trap. Hij gaat de wc in. Ik buig me over mijn koffiekopje. De wc wordt doorgetrokken, de wc-deur gaat open en dicht. Even later komt hij de kamer in, hij kijkt niemand aan en gaat afgewend zitten. Hij zegt niets.

Nel gaat in de weer met de koffiepote.

'Wil je koffie?' haar stem klinkt schrill.

Ze geeft hem haar appelpunt. Het laatste stuk. We zwijgen terwijl pa het appelgebak met een tevreden grijns opeet. Hij zet het schoteltje op de kras op de salontafel en gaat achterover zitten, hij slaakt een zucht en glimlacht.

'Ik heb die Philips aan dat kreng verkocht.' zijn lach wordt breder: 'ha, ha haaa.'

Lena: 'Goh pa, dan had je best een bloemetje mee kunnen nemen.'

Hij lacht als een boer met kiespijn, maar het ijs is gebroken. Met mondjesmaat komt een broos gesprek op gang. Ik kan het niet opbrengen om mee te doen aan het luchtige gepraat, aan de sfeer van: 'we doen net of er niets aan de hand is'. Ik blijf onbeweeglijk aan de eettafel zitten, het is of er een spijker in mijn kop zit, ik denk: de één smijt met aarde, de anderen gooien er zand overheen. Na een tijdje staat Nel op en zegt:

'Ik ga eens iets anders inschenken, Nina wil je Cola?'
'Nee.'

Een nijdige blik treft mij. Lena wil appelsap. Nel en Cor nemen een glas sherry en steken een sigaret op. Pa zakt dieper weg in de stoel en slaat zijn benen over elkaar. Ma heeft haar arm om Lena die naast haar op de bank is komen zitten. Er wordt gelachen om mevrouw Zevenaar. Pa zegt: 'Goh Nel, zet de tv eens aan, er is toch een treinongeluk gebeurd?'

De knop wordt weer omgedraaid.

Alle deuren in mijn binnenste zijn in het slot gevallen. Ik kijk naar mijn moeder, ik hoop dat ze me begrijpt. Terwijl ze gezeten voor de tv op het beeld wacht draait ze zich naar me toe:

„Kijk niet zo chagrijnig” zegt ze, en wendt zich af.

Nadat de zon is onder gegaan, wordt de hitte van de dag langzaam door de duisternis getemperd. Eén voor één verschijnen de sterren boven de aarde die traag ademt. De maan is groot en bloot achter de horizon vandaan gekomen en laat haar licht in de zee dobberen. Palmbomen op het plein filteren de feestverlichting. Rond de dansvloer staan tafels en stoelen, hier en daar zit een groepje mensen. Het is nog niet druk maar de sfeer is aangenaam. Op het moment dat de band begint te spelen, wordt de wereld in een ragfijn net van muziek gevangen. Irene zit naast me, we praten niet, onze gedachten zwemmen in dezelfde zee.

Er lopen een paar Italiaanse jongens langs, ze kijken, maken een afweging en komen op ons af. De afgelopen dagen hebben we de jongens ingedeeld in leuk, minder leuk en minst leuk. Deze vallen in de categorie minst leuk. Het hangt samen met de samenstelling van hun kleding, het onderhoud van hun tanden, de stand van hun schouders, sowieso

hun gehele lichaamshouding, hun lichaamsgeur, en vooral hun gedrag. We draaien ons van het groepje af, maar dat wakkert het jachtinstinct van de mannen juist aan. Ze komen bij ons aan het tafeltje zitten. 'Waar komen jullie vandaan? Willen jullie dansen? Iets drinken?'

We geven geen antwoord, de vragen worden herhaald in gebrekkig Duits, Engels, Frans. Irene en ik weten dat deze jongens zich niet snel zullen laten afschrikken, dus een blik van verstandhouding is voldoende. We pakken onze spullen en lopen zonder om te kijken naar de andere kant van de dansvloer, daar gaan we aan een leeg tafeltje zitten.

Ik zet mijn voelsprietten uit om ze in de gaten te houden, en hoewel ik met mijn rug naar ze toe zit, kan ik haast zien wat ze doen: Eén van de jongens trekt zijn schouders op en legt zich bij de situatie neer, een ander praat nijdig op hem in, een derde is opgestaan, steekt een sigaret op, en maakt zich klaar voor een hernieuwde aanval.

Dan wordt mijn aandacht getrokken door een aantal luidruchtige vrouwen die komen aangelopen. Ze spreken Duits. Ik had ze al een paar keer op het strand gezien. Ze zijn opzichtig gekleed, allemaal min of meer hetzelfde: wijde geplooiden rokken waaronder zich wellustige dijen bevinden, brede ceinturen die rondingen accentueren, hun gebruide gezichten steken af tegen lichte blouses waarvan de knoopjes tot aan decolletés openstaan en rond de boezems moeizaam sluiten, rode lippen, zwarte ogen, hoog getoupeerde haren, mannenvrouwen, zaadvragende vrouwen. Voldoende aanleiding voor de jagende mannen om hun tactiek te veranderen en hun pijlen op de sensuele nieuwkomers te richten.

Ik ontspan me en richt mijn blik naar voren. Nu zie ik de jongeman die recht tegenover me zit, en naar wie ik, misschien al een tijdje, heb gekeken zonder hem te zien. Hij zit met zijn rug naar mij toe, maar heeft zijn hoofd omgedraaid en kijkt naar mij. Zijn blik licht op in een bescheiden groet, onze ogen ontmoeten elkaar, hij schrikt van zichzelf en draait zich om. Hij buigt zich voorover naar zijn vrienden en zegt iets, ik zie de zijkant van zijn gezicht, zijn bewegende lippen, de mannen aan het tafeltje schieten in de lach. Mijn ogen blijven aan zijn rug kleven, ik registreer zijn witte hemd waarin de spieren zich aanspannen terwijl hij zijn glas pakt, rechtop gaat zitten, zijn arm heft, het glas aan zijn mond brengt, zijn hoofd naar achteren buigt, drinkt. Daarna zet hij het glas terug, laat zijn arm losjes in zijn schoot vallen, zakt achterover tegen de rugleuning van zijn stoel terwijl zijn hoofd in de richting van het gesnater op de dansvloer draait. Ook zijn vrienden kijken naar de dansvloer waar de wulpse vrouwen zich bevinden. Hij keert zich weer naar mij toe, onze blikken kruisen elkaar, betrapt sla ik mijn ogen neer. Intussen heb ik gezien, dat hij en zijn vrienden een vertragende factor hebben waar het de Duitse dames betreft: zij vragen zich af, of zij wel interessant zijn voor de weelderige prooi, en sterker, of de prooi wel interessant genoeg is voor hen. Maar ze zijn sowieso te laat, want de vrouwen hebben zelf een keuze gemaakt en schuiven aan bij het groepje jongens aan de overkant, onze ex-belagers.

Ik werd zo in beslag genomen door de gebeurtenissen, dat ik niet heb gemerkt dat Irene zich intussen met een potige jongen op de dansvloer